

Financiële verordening
Art. 212 Gemeentewet
Regio Twente

(gewijzigd 2011)

Voorwoord

Als gevolg van een aanpassing van de Gemeentewet (GW) heeft de regioraad in februari 2005 een tweetal verordeningen vastgesteld. Bij de financiële verordening artikel 212 GW stelt de regioraad de uitgangspunten voor het financiële beleid en het financiële beheer alsmede voor de inrichting van de financiële organisatie vast. De controleverordening artikel 213 GW geeft aan dat de regioraad bij verordening regels dient vast te stellen voor de controle op het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie.

Deze twee verordeningen tezamen dienen voldoende te waarborgen dat door Regio Twente aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Tevens wordt met deze verordeningen een afsprakenkader vastgelegd voor de omgang tussen de regioraad en het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies.

In een aantal gevallen is er nadrukkelijk voor gekozen om niet precies alles vast te leggen in de verordeningen. Dit geeft het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies een zekere ruimte om hun taak goed te kunnen uitoefenen.

Voortschrijdend inzicht noodzaakt ons er toe om hierin een aantal technische wijzigingen aan te brengen en deze verordeningen wederom ter vaststelling aan u aan te bieden.

De financiële verordening artikel 212 verplicht tot het opstellen van een aantal beleidsnota's die periodiek herijkt dienen te worden. Daarnaast dient het dagelijks bestuur verplicht een aantal regels op te stellen.

Deze verordeningen zijn in 2007 geëvalueerd. In verband met de vaststelling van een nieuw accountantsprotocol voor de jaren 2011 t/m 2014 is dit een natuurlijk moment om ook deze verordeningen te evalueren en waar nodig aan te passen.

Wij zijn van mening dat de geactualiseerde verordeningen duidelijkheid en houvast geven voor zowel de regioraad als het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies. Tevens dragen de verordeningen bij tot een constructieve verhouding tussen de regioraad en het dagelijks bestuur respectievelijk de bestuurscommissies. Voorts zullen deze verordeningen leiden tot een verhoogd bewustzijn van zaken waarop de regioraad het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies kan aanspreken.

Enschede, 16 november 2011

Het dagelijks bestuur van Regio Twente

Inhoudsopgave

Financiële verordening

Financiële verordening artikel 212 Gemeentewet.....	4
Deel 1. Inleiding op de verordening.....	4
Overzicht van de titels en de artikelen.....	6
Deel 2. De verordening artikel 212 Gemeentewet.....	7
Toelichting op de artikelen.....	16

Financiële verordening artikel 212 Gemeentewet

Deel 1. Inleiding op de verordening

Paragraaf 1. Algemeen

Artikel 212 van de Gemeentewet (zie box 1) stelt dat de regiораad een verordening opstelt over het financieel beleid, het financiële beheer en de financiële organisatie. Het doel van artikel 212 van de Gemeentewet is dat de regiораad de uitgangspunten vastlegt voor de uitvoering van de financiële functie.

Box 1. Artikel 212 Gemeentewet

Artikel 212

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening dient te waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.
2. De verordening bevat in ieder geval:
 - a. regels voor waardering en afschrijving van activa;
 - b. grondslagen voor de berekening van de door het bestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b, alsmede, voor zover deze wordt geheven, voor de heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;
 - c. regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daaronder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening.

De verordening verplicht tot een aantal beleidsnota's die periodiek herijkt moeten worden, wanneer omstandigheden daartoe aanleiding geven. Deze verordeningen worden aan de praktijk getoetst en zo nodig geactualiseerd. De evaluatie van de verordening vindt dit jaar (2011) plaats.

In deze inleiding wordt artikel 212 nader toegelicht. Dan volgt de verordening zelf met een toelichting per artikel.

Paragraaf 2. De verordening

Financiële functie

Artikel 212 heeft betrekking op de financiële functie. De financiële functie omvat alle directe en indirecte activiteiten en processen ter uitvoering van de onderwerpen die zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De kernonderwerpen in het besluit zijn de begroting en rekening, de paragrafen en de financiële positie en in relatie daarmee de balans. Het zijn onderwerpen waarbij vooral de regiораad een centrale rol vervult. De begroting betreft immers het vaststellen en toedelen van beschikbare gelden en de programma's die daarmee gerealiseerd moeten worden.

Om de financiële positie te beoordelen moet de vraag beantwoord worden of de financiën van Regio Twente gezond zijn, ook op langere termijn. De begroting en de financiële positie zijn nauw met elkaar verbonden. Zo kan de begroting sluitend zijn, terwijl de meerjarige financiële positie kwetsbaar is.

Andersom kan de financiële positie gezond zijn en de rekening een tekort laten zien. De regiораad zal de begroting steeds in relatie moeten bezien met de financiële positie. De begroting en de financiële positie zijn in onderlinge samenhang van belang voor het inzicht in de financiën van Regio Twente. De paragrafen gaan over de onderwerpen die van invloed zijn op de begroting en de financiële positie en waarbij sprake is van bestuurlijke en financiële risicofactoren.

Indien het over de financiële functie gaat, dan gaat het over de begrippen financieel beleid, financiële beheer en financiële organisatie. Hieronder worden deze begrippen nader toegelicht.

Financieel beleid.

Het financieel beleid omvat de uitgangspunten voor de financiële functie. In de eerste plaats zijn dat de algemene uitgangspunten en doelen voor uitoefening, organisatie en werking van de financiële functie en de daarbij behorende informatievoorziening. Ten tweede gaat het specifiek om uitgangspunten die de budgettaire ruimte beïnvloeden. Artikel 212 noemt in dat verband drie onderwerpen:

- de doelstellingen, richtlijnen en limieten voor de financieringsfunctie;
- de regels voor de waardering en afschrijving van activa;
- én de grondslagen voor de berekening van de tarieven, heffingen en prijzen.

Financiële beheer

Het financiële beheer omvat de activiteiten die moeten bewerkstellingen dat de uitvoering van de begroting volgens de gestelde plannen en doelen en binnen de gestelde kaders plaatsvindt en dat de financiële positie daarmee in overeenstemming is. Zeker voor de begroting hangen de activiteiten nauw samen met de cyclus van planning en control. Het gaat daarbij niet alleen om financiële aspecten, maar ook om de programmatische: welke maatschappelijke effecten worden beoogd en welke prestaties moeten daarvoor geleverd worden?

Financiële organisatie

De financiële organisatie ondersteunt het financiële beheer. Het gaat daarbij ten eerste om de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de regioraad, het dagelijks bestuur, de bestuurscommissies en de ambtelijke organisatie.

Ten tweede gaat het om de inrichting en het onderhoud van de (administratieve) systemen die de activiteiten en processen van het financiële beheer ondersteunen. Deze systemen ondersteunen de geldstromen (wat gaat het kosten), maar evenzeer de prestaties (output). Tot de systemen behoren ook management controlsystemen binnen de ambtelijke organisatie, tussen de ambtelijke organisatie en het dagelijks bestuur en/of de bestuurscommissies, en tussen het dagelijks bestuur en/of de bestuurscommissies en de regioraad.

Paragraaf 3. Ontwikkeling dualisme

Op 7 maart 2002 is de Wet dualisering gemeentebestuur in werking getreden. Het effect van deze wet op de Wet gemeenschappelijke regelingen blijft beperkt tot de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet. Deze artikelen hebben betrekking op de onderdelen van de financiële functie (de begroting, de jaarstukken, de goedkeuring van de begroting en het verplicht opstellen van de verordeningen ex artikel 212 en 213 van de Gemeentewet). De artikelen met betrekking tot de gedualiseerde verhoudingen zijn dus niet van toepassing op de Regio Twente. In verband daarmee blijven de bepalingen in de Gemeentewet (met uitzondering van de artikelen 186 tot en met 213) zoals die luiden vóór de inwerkingtreding van de Wet dualisering gemeentebestuur van kracht.

Paragraaf 4. Situatie Regio Twente

Voordat de verplichting tot het opstellen van de verordening ex artikel 212 van kracht werd, kende Regio Twente ook al hoofdstuk 12 (artikel 35, 36 en 38) van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Twente, waarin een aantal financiële bepalingen zijn opgenomen.

Op basis hiervan kent Regio Twente een treasurystatuut welke in 2010 laatstelijk is geactualiseerd en door de regioraad vastgesteld. Dit statuut is, voor zover het de bevoegdheden van de regioraad betreft, opgenomen in deze verordening. De bepalingen die het dagelijks bestuur regarderen zijn opgenomen in het treasury-statuuut.

In artikel 35 van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Twente wordt vermeld dat het algemeen bestuur bij verordening regels vast stelt met betrekking tot de organisatie van de administratie en van het beheer van vermogenswaarden. De regioraad stelt thans via de financiële verordening, ex artikel 212 Gemeentewet de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer alsmede voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Op basis van deze uitgangspunten wordt in de organisatieverordening Regio Twente een nadere invulling van de inrichting van de organisatie gegeven.

Hieronder volgt een overzicht van de titels en de artikelen:

Artikel 1. Definities

Titel 1. Begroting en verantwoording

Artikel 2. Programmabegroting
Artikel 3. Producten
Artikel 4. Kaders programmabegroting
Artikel 5. Uitvoering begroting
Artikel 6. Interne controle
Artikel 7. Tussentijdse rapportage en informatie
Artikel 8. Jaarstukken

Titel 2. Financiële positie

Artikel 9. Financiële positie
Artikel 10. Waardering en afschrijving vaste activa
Artikel 11. Voorziening voor oninbare vorderingen
Artikel 12. Reserves en voorzieningen
Artikel 13. Kostprijsberekening
Artikel 14. Financieringsfunctie
Artikel 15. Registratie bezittingen, activa en vermogen

Titel 3. Paragrafen

Artikel 16. Weerstandsvermogen en risicomanagement
Artikel 17. Onderhoud kapitaalgoederen
Artikel 18. Financiering
Artikel 19. Bedrijfsvoering
Artikel 20. Verbonden partijen
Artikel 21. Verstrekking bijdragen en subsidies

Titel 4. Financiële organisatie en administratie

Artikel 22. Administratie
Artikel 23. Financiële administratie
Artikel 24. Financiële organisatie
Artikel 25. Aanbesteding en inkoop

Titel 5. Slotbepalingen

Artikel 26. Inwerkingtreding
Artikel 27. Citeertitel

Deel 2. De verordening artikel 212 Gemeentewet

De regioraad van Regio Twente;

gelet op artikel 212 van de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;

besluit vast te stellen:

De verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van Regio Twente.

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. Regio Twente

Het regionaal openbaar lichaam Regio Twente.

b. Regioraad

Het algemeen bestuur van Regio Twente.

c. Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van Regio Twente.

d. Bestuurscommissie

Door de regioraad ingestelde commissie als bedoeld in artikel 25 van de Wet gemeenschappelijk regelingen waaraan met betrekking tot een sector bevoegdheden van het dagelijkse bestuur zijn toegekend.

e. Domein

Organisatorische eenheid van Regio Twente, belast met de voorbereiding en uitvoering van beleid op de toegewezen terreinen van zorg en specifieke taken.

f. Administratie

Het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van (onderdelen van) de organisatie van Regio Twente en ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.

g. Financiële administratie

Het onderdeel van de administratie dat omvat het systematisch maken en verwerken van aantekeningen betreffende de financiële gegevens van (onderdelen van) de organisatie van Regio Twente, teneinde te komen tot een goed inzicht in:

1. de financieel-economische positie;
2. het financiële beheer;
3. de uitvoering van programmabegroting en productenraming;
4. het afwickelen van vorderingen en schulden;
5. het afleggen van rekening en verantwoording over het onder 1 t/m 4 vermelde.

h. Administratieve organisatie

Het stelsel van organisatorische maatregelen gericht op het tot stand brengen en het in stand houden van de goede werking van de bestuurlijke en ambtelijke informatieverzorging ten behoeve van de bestuursorganen en de verantwoordelijke ambtelijke leiding.

i. Financiële beheer

Het uitoefenen van bestuur over en toezicht op het beheer van middelen van Regio Twente.

j. Rechtmatigheid

Het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, waaronder verordeningen en regelingen van de regioraad en regioraadsbesluiten.

k. Doelmatigheid

Het realiseren van vastgestelde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen.

l. Doeltreffendheid

De mate waarin de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid daadwerkelijk worden behaald.

Titel 1. Begroting en verantwoording

Kaderstellen

Artikel 2. Programmabegroting

1. De regioraad stelt uiterlijk 15 juli vóór de aanvang van het nieuwe begrotingsjaar de programma-begroting en de indeling van de programma's vast.
2. De regioraad stelt per programma vast:
 - a. de beoogde maatschappelijke effecten en doelstellingen;
 - b. de te leveren resultaten;
 - c. de lasten en baten;
 - d. de kernindicatoren.
3. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies stellen per programma aan de regioraad voor de beoogde maatschappelijke effecten, de doelstellingen, de te leveren resultaten (output) en de kernindicatoren alsmede de benodigde middelen.
4. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies dragen per programma zorg voor het verzamelen en vastleggen van gegevens over de te leveren resultaten (output), de maatschappelijke effecten en de doelstellingen zodat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid zoals vastgesteld door de regioraad, kan worden getoetst.

Artikel 3. Producten

1. Bij de programmabegroting en jaarstukken wordt een overzicht gegeven van de toedeling van de producten aan de programma's respectievelijk subprogramma's.
2. De onderverdeling van de programma's respectievelijk subprogramma's in producten staat vast voor het begrotingsjaar, tenzij er dringende redenen zijn tot wijzigingen. Deze wijzigingen worden door het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies ter vaststelling aan de regioraad voorgelegd door middel van tussentijdse rapportages en begrotingswijzigingen.
3. Nadat de regioraad de programmabegroting voor het nieuwe begrotingsjaar heeft vastgesteld, stellen het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies vóór 1 december voorgaand aan het nieuwe begrotingsjaar de productenraming per programma vast. Het dagelijks bestuur deelt uiterlijk 1 december vóór de aanvang van het nieuwe begrotingsjaar de regioraad mede dat de productenraming voor het nieuwe begrotingsjaar is vastgesteld. Het dagelijks bestuur legt deze productenraming ter inzage voor de regioraad.
4. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies stellen per product vast:
 - a. de omschrijving;
 - b. het doel;
 - c. de doelgroep(en);
 - d. de activiteiten;
 - e. de middelen (inzet uren, werken van derden, materiaal, materieel en investeringen);
 - f. het saldo lasten en baten;
 - g. de prestatieindicator(en);
 - h. en de productverantwoordelijke(n).

5. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies dragen zorg voor het verzamelen en vastleggen van gegevens over de te leveren producten opdat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid zoals vastgesteld door de regiораad, kunnen worden getoetst.

Artikel 4. Kaders programmabegroting

1. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies bieden jaarlijks een nota aan over de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie opvolgende jaren.
2. De regiораad neemt uiterlijk 1 april voorafgaand aan het volgende begrotingsjaar, een besluit over deze nota.

Uitvoering

Artikel 5. Uitvoering begroting

1. De regiораad stelt regels in de Organisatieverordening Regio Twente die waarborgen dat de uitvoering van de programmabegroting en productenraming rechtmatig, doelmatig en doeltreffend verloopt. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies van Regio Twente dragen zorg voor een goede uitvoering van deze regels.
2. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies dragen ten aanzien van de productenraming per programma er zorg voor dat:
 - a. de lasten en baten, door middel van kostentoe rekening, eenduidig zijn toegewezen aan de producten van de productenraming;
 - b. de budgetten uit de productenraming en kredieten voor investeringen passen binnen de financiële kaders zoals vastgesteld door de regiораad;
 - c. de lasten van de producten niet dusdanig worden overschreden dat de realisatie van andere producten binnen hetzelfde programma onder druk komt.
3. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies dragen er zorg voor dat de lasten van de programma's zoals vastgesteld in de (gewijzigde) programmabegroting niet worden overschreden.

Beheersing en Interne controle

Artikel 6. Interne controle

1. Het dagelijks bestuur draagt ten behoeve van het getrouwe beeld en de rechtmatigheid van de jaarrekening zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Deze toetsing omvat geen interne onderzoeken van het dagelijks bestuur naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur welke zijn opgenomen in de verordening ex artikel 213a Gemeentewet. Bij geconstateerde afwijkingen neemt het dagelijks bestuur maatregelen tot herstel.
2. Het dagelijks bestuur biedt, wanneer daar aanleiding toe bestaat, een specifieke beleidsnota aan inzake de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen van Regio Twente. De regiораad neemt hierover een besluit binnen drie maanden nadat deze nota is aangeboden. Vooralnog is uit onderzoek gebleken dat bestaande wet- en regelgeving die wordt toegepast, voldoende maatregelen bevat die gevolgen van misbruik en oneigenlijk gebruik tegengaan. In verband hiermee wordt er vooralnog van afgezien om hiervoor een afzonderlijke beleidsnotitie op te stellen.

Rapportage en Verantwoording

Artikel 7. Tussentijdse rapportage en informatie

1. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies informeren de regioraad door middel van tussentijdse bestuursrapportages (beraps) over de realisatie van de programmabegroting.
2. De regioraad behandelt de tussentijdse rapportages uiterlijk op de volgende tijdstippen:
 - a. de viermaands rapportage uiterlijk op 15 juli van het lopende begrotingsjaar;
 - b. de achtmaands rapportage uiterlijk op 1 december van het lopende begrotingsjaar.
3. De inrichting van de tussentijdse rapportages sluit aan bij de programma- en productindeling van de programmabegroting.
4. De rapportages gaan in op afwijkingen, zowel wat betreft de totale lasten per programma en totale baten per programma groter dan 50.000 euro als de te leveren resultaten en indien daar aanleiding voor is de maatschappelijke effecten en doelstellingen. In de rapportages wordt voorts aandacht besteed aan:
 - a. afwijkingen m.b.t. de programmaontwikkelingen met de daarbij behorende (verwachte) product- en projectontwikkeling;
 - b. afwijkingen m.b.t. de relevante maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen;
 - c. afwijkingen m.b.t. het financiële perspectief;
 - d. voortgang van grote projecten;
 - e. grote afwijkingen in de renteontwikkelingen;
 - f. grote afwijkingen in de algemene bijdragen van regiogemeenten;
 - g. grote afwijkingen in ontvangen en verstrekte subsidies.
5. De regioraad stelt aan de hand van de tussentijdse rapportages de wenselijk geachte begrotingswijzigingen vast.

Artikel 8. Jaarstukken

1. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies dragen zorg voor een adequate en controleerbare vertaling van de verantwoording van de activiteiten naar de programmaverantwoording met de daarbij behorende productenrealisatie.
2. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies leggen verantwoording af over de uitvoering van de programma's. In deze verantwoording geven het dagelijks bestuur respectievelijk de bestuurscommissies in ieder geval per programma aan:
 - a. welke maatschappelijke effecten zijn bereikt;
 - b. welke geplande prestaties/producten zijn gerealiseerd;
 - c. wat de kosten zijn geweest;
 - d. hoe de resultaten zich verhouden tot de in de programmabegroting gestelde doelstellingen;
 - e. een verklaring en analyse van de verschillen tussen de (gewijzigde) begroting en de realisering.
3. De regioraad bepaalt aan de hand van de rapportage over de uitvoering van de programma's of de beleidsdoelen voor het lopende begrotingsjaar bijstelling behoeven.

Titel 2. Financiële positie

Kaderstellen

Artikel 9. Financiële positie

1. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies dragen er zorg voor, dat het beleid waartoe de regioraad heeft besloten, in de uiteenzetting van de financiële positie en de (meerjaren)programmabegroting is opgenomen.
2. Het totaalbedrag aan verleende garanties en waarborgen wordt bij de uiteenzetting van de financiële positie vermeld.
3. De regioraad autoriseert met het vaststellen van de financiële positie de investeringskredieten.

Artikel 10. Waardering en afschrijving vaste activa

1. Het dagelijks bestuur beschikt over een door de regioraad vastgestelde beleidsnota vaste activa- en afschrijvingsbeleid. Deze nota wordt periodiek geëvalueerd en wanneer daar aanleiding toe bestaat, geactualiseerd wederom ter vaststelling aan de regioraad voorgelegd. In deze nota worden de regels voor de waardering en afschrijving van de vaste activa opgenomen. De vaste activa dienen ingedeeld te worden in immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van het exploitatieresultaat van Regio Twente gebracht.

Artikel 11. Voorziening voor oninbare vorderingen

Voor openstaande vorderingen kan een voorziening wegens oninbaarheid worden gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan drie maanden.

Artikel 12. Reserves en voorzieningen

1. Het dagelijks bestuur beschikt over een door de regioraad vastgestelde beleidsnota nota reserves en voorzieningen.
Deze nota wordt periodiek geëvalueerd en wanneer daar aanleiding toe bestaat, geactualiseerd wederom ter vaststelling aan de regioraad voorgelegd.
2. De nota behandelt in ieder geval:
 - a. de vorming en besteding van reserves;
 - b. de vorming en besteding voorzieningen;
 - c. de toerekening en verwerking van rente over de reserves en de voorzieningen;
 - d. het op peil (plafond en bodem) brengen van reserves en voorzieningen.
3. De betreffende nota sluit aan bij de nota weerstandsvermogen als bedoeld in artikel 16.
4. De regioraad stelt deze nota uiterlijk drie maanden na aanbidding vast.
5. Bij de programmabegroting verstrekt het dagelijks bestuur een overzicht van de stand van reserves en voorzieningen.

Artikel 13. Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de prijzen van de producten en diensten wordt een systeem van kostentoe-rekening gehanteerd. Bij de kostentoe-rekening worden naast de directe kosten tevens de indirecte kosten betrokken, die oorzakelijk samenhangen met de geleverde producten en diensten.
2. Bij de indirecte kosten worden ook betrokken:
 - a. de eventuele bijdragen aan reserves en voorzieningen voor bijvoorbeeld onderhoud en noodzakelijke vervanging van betrokken activa;
 - b. de kapitaallasten van de in gebruik zijnde activa;
 - c. de personeelslasten inclusief de toegerekende overheadkosten.
3. De omslagrente voor de rententoe-rekening van de kapitaallasten wordt jaarlijks bepaald bij de vaststelling van de programmabegroting.

Artikel 14. Financieringsfunctie

1. Het dagelijks bestuur beschikt over een door de regioraad vastgesteld treasurystatuut
Dit statuut wordt periodiek geëvalueerd en wanneer daar aanleiding toe bestaat, geactualiseerd wederom ter vaststelling aan de regioraad voorgelegd
2. Het dagelijks bestuur draagt bij de uitoefening van de financieringsfunctie zorg voor de uitvoering van de richtlijnen zoals vastgesteld in het treasurystatuut.
3. Het treasurystatuut behandelt in ieder geval:
 - a. de doelstellingen van de treasuryfunctie;
 - b. het risicobeheer inclusief de uitgangspunten hiervan;
 - c. de financiering;
 - d. het kasbeheer;

- e. de administratieve organisatie en interne controle van de treasuryfunctie alsmede de verantwoordelijkheden met betrekking tot de treasuryfunctie van de organisatie, waaronder begrepen de verantwoordelijkheid van de regioraad met betrekking tot het uitvoeren van de niet aan het dagelijks bestuur overgedragen treasuryactiviteiten.
4. De regioraad neemt binnen drie maanden nadat deze is aangeboden een besluit over het treasurystatuut.

Artikel 15. Registratie bezittingen, activa en vermogen

1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor een actuele en volledige registratie van bezittingen. In de registratie worden ook opgenomen niet-geactiveerde kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde en de niet- of netto-geactiveerde investeringen in de openbare ruimte.
2. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor, dat de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het vermogen van Regio Twente systematisch worden gecontroleerd, met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de (debiteuren-)vorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen en de (crediteuren-)schulden jaarlijks worden gecontroleerd en registergoederen en bedrijfsmiddelen één keer in de vier jaar.
3. Bij afwijkingen in de registratie van bezittingen neemt het dagelijks bestuur maatregelen voor herstel van de tekortkomingen. De resultaten van de controle en eventuele plannen van verbetering worden ter kennisneming aan de regioraad aangeboden.

Titel 3. Paragrafen

Artikel 16. Risicomanagement en weerstandsvermogen

1. Het dagelijks bestuur beschikt over een door de regioraad vastgestelde beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen. Deze nota wordt periodiek geëvalueerd en wanneer daar aanleiding toe bestaat, geactualiseerd wederom ter vaststelling aan de regioraad aangeboden. De regioraad neemt hierover binnen drie maanden nadat de nota is aangeboden een besluit. In deze nota wordt ingegaan op het risicomanagement, het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen of anderszins. In de nota wordt tevens de gewenste weerstandscapaciteit bepaald en in relatie gebracht met de omvang van het totaal aan gesignaleerde en gekwantificeerde risico's. Hierover wordt in de bestuursrapportages en de jaarrekening gerapporteerd.
2. Het dagelijks bestuur geeft in de paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting en van de jaarstukken de risico's van materieel belang aan en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen. Het dagelijks bestuur brengt in elk geval de risico's in beeld en actualiseert de risico's genoemd in de nota bedoeld in het eerste lid.
3. Het dagelijks bestuur geeft in de paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting en van de jaarstukken de weerstandscapaciteit aan en in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang wel of niet kunnen worden opgevangen.

Artikel 17. Onderhoud kapitaalgoederen

1. Wanneer daar aanleiding toe bestaat kan de regioraad een beleidsnota voor onderhoud van openbare ruimten vaststellen. Deze dient het kader weer te geven voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor de bij Regio Twente in eigendom zijnde kapitaalgoederen. Hierbij kan worden gedacht aan bedrijfsgebouwen en terreinen zoals recreatieparken en fietspaden. In de praktijk heeft Regio Twente zo weinig kapitaalgoederen in bezit, dat van voor het onderhoud daarvan vaststellen van een afzonderlijke beleidsnota vooralsnog is afgezien, te meer daar het onderhoud van de recreatieparken gedetailleerd in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de programmabegroting (onderdeel recreatie en toerisme) van het domein Leefomgeving is uitgewerkt. In de programmarekening wordt verslag gedaan over het aan kapitaalgoederen gepleegde onderhoud. Indien een dergelijke nota wordt opgesteld, neemt de regioraad hierover binnen drie maanden nadat de nota is aangeboden een besluit.

Artikel 18. Financiering

Bij de programmabegroting en de jaarstukken doet het dagelijks bestuur in de paragraaf Financiering in ieder geval verslag van:

- a. de kasgeldlimiet;
- b. de renterisico norm;
- c. de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende twee jaar;
- d. de rentevisie;
- e. de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie;
- f. de ontwikkeling van de leningenportefeuilles;
- g. de ontwikkeling van de treasuryfunctie.

Artikel 19. Bedrijfsvoering

1. In de bedrijfsvoeringsparagraaf van de programmabegroting wordt ingegaan op de onderwerpen die met betrekking tot de bedrijfsvoering aandacht behoeven. Dit kunnen zowel structurele relevante onderwerpen als tijdelijke en actuele onderwerpen zijn.
2. In ieder geval wordt in de bedrijfsvoeringsparagraaf aandacht geschonken aan:
 - a. Communicatie;
 - b. Planning en Control;
 - c. Personeel en Organisatie;
 - d. Bestuurlijke en Juridische Zaken;
 - e. Informatie en Communicatietechnologie;
 - f. Huisvesting en facilitaire zaken.
3. In de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag wordt gerapporteerd over de bij de programmabegroting bepaalde onderwerpen aangaande de bedrijfsvoering en over nieuwe ontwikkelingen.

Artikel 20. Verbonden partijen

In de programmabegroting en de jaarstukken wordt in de paragrafen een actuele lijst van verbonden partijen opgenomen. Verder wordt ingegaan op de doelstelling(en) van de verbonden partijen, het bestuurlijke en financiële belang van Regio Twente hierbij en de mate waarin Regio Twente de bedrijfsvoering van de verbonden partij kan beïnvloeden. Daarnaast wordt het beëindigen, het wijzigen en eventuele problemen bij bestaande verbonden partijen vermeld. Verder dient in de paragraaf verbonden partijen vermeld te worden:

- a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Artikel 21. Verstrekking bijdragen en subsidies

1. Regio Twente beschikt over een aantal door de regiораad vastgestelde subsidiebeschikkingen, o.a. op het gebied van mobiliteit en woninggebonden subsidies. Deze worden periodiek geëvalueerd en wanneer daar aanleiding toe bestaat, geactualiseerd wederom ter vaststelling aan de regiораad aangeboden. Deze verordeningen bevatten in ieder geval het kader voor de verstrekking van bijdragen en subsidies. De regiораad neemt hierover uiterlijk drie maanden na aanbidding een besluit.
2. In de betreffende verordeningen wordt tevens door de regiораad vastgesteld dat het dagelijks bestuur respectievelijk de bestuurscommissie vóór 31 december, voorafgaand aan het jaar waarop het budget van toepassing is, het budget vaststelt waaruit bijdragen en subsidies voor projecten kunnen worden toegekend. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de budgetten ten behoeve van strategische projecten, speerpuntprojecten en reguliere projecten.
3. Het dagelijks bestuur respectievelijk de bestuurscommissie rapporteert jaarlijks via de jaarstukken en de uit te brengen bestuursrapportages aan de regiораad over de toegekende bijdragen en subsidies, welke in medebewind worden uitgevoerd.

Titel 4. Financiële organisatie en administratie

Artikel 22. Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in Regio Twente als geheel en in de afzonderlijke sectoren;
- b. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen ten behoeve van programma's en producten;
- c. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut, voorraden, vorderingen en schulden, enzovoorts;
- d. het verschaffen van informatie aan de budgethouders en budgetbeheerders alsmede voor het maken van kostencalculaties;
- e. het bevorderen van de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de programmabegroting, de productenraming en terzake geldende wet- en regelgeving;
- f. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de programmabegroting, de productenraming en terzake geldende wet- en regelgeving;
- g. de controle van de registratie van gegevens en van de daaraan ontleende informatie alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen.

Artikel 23. Financiële administratie

Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat:

- a. de inrichting en de werking van de financiële administratie voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en andere relevante wet- en regelgeving;
- b. de vereiste informatie verstrekt wordt aan het rijk, de provincie Overijssel en aan andere instellingen die specifieke verantwoordingsverplichtingen opleggen aan Regio Twente.

Artikel 24. Financiële organisatie

De regionaad stelt op voorstel van het dagelijks bestuur in de Organisatieverordening vast:

- a. een eenduidige indeling van de organisatie van Regio Twente en een eenduidige toewijzing van de regiotaken aan programma's en sectoren;
- b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldaan en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie aan de regionaad, het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies is gewaarborgd;
- c. de regels voor de opdrachtverlening en de verrekening van leveringen tussen de sectoren;
- d. de te maken afspraken met de sectoren over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
- e. de regels voor de verlening van décharge over het gevoerde beheer van de sectoren.

Artikel 25. Aanbesteding en inkoop

Het dagelijks bestuur draagt zorg voor en legt (in een besluit) vast de interne regels (protocol) voor de inkoop en aanbesteding van werken, leveringen en diensten. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies dragen zorg voor de uitvoering van de betreffende regels. Deze regels dienen te waarborgen dat er wordt gehandeld in overeenstemming met de regels terzake van de Europese Unie.

Titel 5. Slotbepalingen

Artikel 26. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2012 met dien verstande dat deze reeds van toepassing is op de accountantscontrole over het rekeningjaar 2011.

Artikel 27. Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald onder de naam "Financiële verordening Regio Twente".

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de regiораad van Regio Twente van 16 november 2011.

Secretaris,

Voorzitter,

Toelichting op de artikelen

Artikel 2. Programmabegroting

Artikel 2 bevat een aantal bepalingen over de inrichting van de programmabegroting waarin de kaderstellende functie van de regioraad tot uiting komt. De regioraad legt op basis van dit artikel een belangrijk deel van de infrastructuur van de programmabegroting vast, evenals de kengetallen en indicatoren waarop de regioraad wil sturen en controleren.

In het Besluit Comptabiliteitsvoorschriften 1995 was de indeling van de programmabegroting in functies verplicht voorgeschreven. In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten is dat niet meer zo. Regio Twente bepaalt nu zelf het aantal en de inhoud van de programma's van de begroting en kan daardoor de begrotingsopzet aanpassen aan de eigen bestuurlijke wensen. Omdat er een bestuurlijke keuze ten grondslag ligt aan de indeling van de programma's, stelt de regioraad de indeling vast. Meestal zal die vaststelling voor enkele jaren gelden, echter indien daartoe aanleiding is, kan de regioraad de indeling wijzigen.

Een programma is gebaseerd op de volgende w-vragen:

1. Waar staan we en wat willen we bereiken?
2. Wat doen we ervoor?
3. en wat mag dat kosten?

Vooraf voor de eerste twee vragen zullen in de praktijk indicatoren nodig zijn. Aan de hand van die indicatoren kan de regioraad zijn kaderstellende functie vervullen. Ook dienen zij om de regioraad de gelegenheid te bieden zijn controlerende functie in te vullen door de uitkomsten en resultaten van de programma's te beoordelen. In het dualistisch bestel moet de gemeenteraad de w-vragen zelf beantwoorden en kan dat niet overgelaten worden aan het dagelijks bestuur en/of de ambtelijke organisatie. Echter het dualistisch bestel is niet van toepassing op de Gemeenschappelijke Regeling Regio Twente. Dit betekent voor Regio Twente dat het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies de programmabegroting opstellen en de regioraad de programmabegroting vaststelt.

Artikel 3. Producten

Ter uitvoering van de programmabegroting stellen het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies de productenraming op. In het dualistisch bestel bij gemeenten is de productenraming hét begrotingsdocument van het bestuur (college). De productenraming is in de systematiek van het duale stelsel geen onderdeel meer van de begroting voor de regioraad. Hoewel het dualistische bestel niet van toepassing is op de gemeenschappelijke regelingen wordt de productenraming van Regio Twente niet als een onderdeel van de begroting voor de regioraad gezien maar als het begrotingsdocument van het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies.

De regioraad bepaalt bij het vaststellen van de programmabegroting in een overzicht welke producten bij de (sub)programma's horen. Hiermee ligt in principe de onderverdeling van de programma's respectievelijk subprogramma in producten vast. Indien er dringende redenen zijn tot wijzigingen van producten dan dienen deze door middel van tussentijdse rapportages ter besluitvorming worden voorgelegd aan de regioraad.

Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies stellen uiterlijk 30 november voorgaand aan het nieuwe begrotingsjaar de productenraming vast. Daarmee zijn tevens alle ingevulde onderdelen per product vastgesteld. Hierna deelt het dagelijks bestuur uiterlijk 1 december voor aanvang van het nieuwe begrotingsjaar aan de regioraad mede dat de productenraming van het nieuwe begrotingsjaar is vastgesteld. De vastgestelde productenraming wordt ter inzage gelegd voor de regioraad.

Artikel 4. Kaders programmabegroting

De artikelen 2 en 3 betreffen vooral de infrastructuur van de programmabegroting en de productenraming. Artikel 4 gaat over het meerjarige budgettaire kader. Dat vormt de grondslag voor de eigenlijke begroting. Jaarlijks bieden het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies een kadernota aan over de uitgangspunten voor het volgende begrotingsjaar en de drie opvolgende begrotingsjaren. Deze nota wordt vóór 1 april, voorafgaand aan het volgende begrotingsjaar door de regioraad vastgesteld. Vervolgens wordt het vastgestelde budgettaire kader verwerkt in de programmabegroting van

het komende begrotingsjaar. Deze programmabegroting is vóór 1 juni gereed en wordt vóór 16 juli, voorafgaand aan het volgende begrotingsjaar vastgesteld door de regioraad.

Binnen de financiële kaders die vervat zijn in de programmabegroting, worden vervolgens operationele plannen opgesteld in de vorm van een productenraming. De vaststelling daarvan geschiedt uiterlijk 1 december vóór aanvang van het nieuwe begrotingsjaar door het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies. Deze productenraming wordt ter inzage gelegd voor de regioraad.

Artikel 5. Uitvoering begroting

In artikel 5 legt de regioraad het dagelijks bestuur de bestuurscommissies een aantal eisen op die voor een goede uitvoering van de begroting noodzakelijk zijn. In het eerste lid wordt bepaald dat het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de uitvoering dienen te waarborgen. De nadere regels hieromtrent zijn vastgelegd in de Organisatieverordening Regio Twente.

Lid 2 stelt eisen voor de onderwerpen die van belang zijn voor de opstelling van de productenraming. Lid 3 doet hetzelfde voor de uitvoering van de programma's van de begroting.

Het duale stelsel geeft de raad geen nadere uitvoeringsregels om aan de prestatie-eis te voldoen.

Deze uitvoeringsregels zijn volgens het duale stelsel bij gemeenten aan het dagelijks bestuur (college van B & W). Echter het dualistische bestel is niet van toepassing op Regio Twente en dit betekent dat de regioraad nadere uitvoeringsregels voor het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies kan vaststellen in de Organisatieverordening Regio Twente.

Artikel 6. Interne controle

De regioraad legt in dit artikel enkele basiscondities vast voor de interne controle. Daarmee verkrijgt de regioraad de zekerheid dat het dagelijks bestuur aan de eisen genoemd in artikel 5, eerste lid, zal kunnen voldoen.

De verordening geeft in het eerste en tweede lid aan het dagelijks bestuur de opdracht voor de inrichting van de financiële organisatie verschillende maatregelen te treffen op het gebied van interne controle, bijvoorbeeld een adequate functiescheiding. Voor een goede interne controle zijn echter aanvullende onderzoeken nodig. In het derde lid van artikel 6 geeft de regioraad aan, welke onderzoeken nodig zijn om de eisen van controle te waarborgen en met welke frequentie deze onderzoeken moeten worden uitgevoerd.

Het vierde en vijfde lid regelt dat het dagelijks bestuur op grond van de uitkomsten van de onderzoeken bij tekortkomingen maatregelen tot herstel treft en dat de regioraad over de uitkomsten van de onderzoeken en de eventuele maatregelen tot herstel op de hoogte wordt gebracht.

De onderzoeken in dit artikel omvatten niet de interne onderzoeken van het dagelijks bestuur naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. De regels voor deze interne onderzoeken zijn opgenomen in artikel 213a Gemeentewet en dit artikel is niet van toepassing op de gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 7. Tussentijdse rapportage en informatie

Artikel 7, eerste tot en met vierde lid, formaliseert een belangrijk onderdeel van de planning en control van de regioraad. De regioraad geeft namelijk aan de aard van de informatie die het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies standaard dienen te verstrekken evenals de reguliere frequentie. Op basis van deze informatie kan de regioraad de uitvoering van de begroting volgen en besluiten of bijsturing nodig is.

Artikel 7 regelt wanneer de regioraad tussentijds over de stand van zaken in het lopende begrotingsjaar moet worden geïnformeerd. In dit artikel is gekozen voor twee tussenrapportages aan de regioraad, namelijk een viermaands rapportage vóór 16 juli van het lopende begrotingsjaar en een achtemaands rapportage vóór 2 december van het lopende begrotingsjaar. Door het vastleggen van de data in het artikel legt de regioraad een maximale termijn vast, waarbinnen de tussenrapportages moeten worden samengesteld, opgeleverd en behandeld.

Daarnaast geldt, zoals vermeld in artikel 21, lid 2 van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Twente dat de leden van het dagelijks bestuur, tezamen en ieder afzonderlijk, de regioraad ongevraagd alle informatie geven die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en

gevoerde bestuur nodig is. Voorts geven de leden van het dagelijks bestuur, tezamen dan wel afzonderlijk, aan de regioraad, wanneer dit bestuur dan wel één of meer leden daarvan hierom verzoeken, alle gevraagde inlichtingen, één en ander voor zover zulks niet strijdig is met het openbaar belang. Het voornoemde is tevens van toepassing op de leden van de bestuurscommissies.

In het derde lid van het artikel geeft de regioraad kaders voor de inrichting van de tussenrapportages namelijk dat deze rapportage moet aansluiten bij de programma- en productindeling van Regio Twente.

In het vierde lid geeft de regioraad aan waarover hij in elk geval in de tussenrapportages wil worden geïnformeerd. Om de organisatie niet op te zadelen met een rapportagecircus is het natuurlijk wel zaak, dat de tussenrapportages niet te uitgebreid en overzichtelijk zijn. De stand van zaken van en de prognose voor het lopende begrotingsjaar kan overigens naast de jaarstukken van het afgelopen jaar mede een belangrijke basis zijn voor het inzicht voor en het opstellen van de komende begroting.

Het vijfde lid geeft aan dat de regioraad op basis van de tussentijdse rapportages de wenselijk geachte begrotingswijziging(en) vaststelt. Hiermee wordt bereikt dat de gewijzigde begroting van het lopende begrotingsjaar steeds formeel wordt vastgesteld door de regioraad.

Artikel 8. Jaarrekening

Artikel 8 is het sluitstuk van de begrotingscyclus, de verantwoording over de begrotingsuitvoering door het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies, én de controle van de regioraad daarop. Basis daarvoor is de programmarealisatie. In het eerste lid wordt daarvoor een kwaliteitseis gesteld. Het tweede lid is de tegenpool van artikel 2, lid 2 en 3. In jaarstukken geven het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies aan: wat is bereikt en welke kosten hiervoor zijn gemaakt, én de resultaten in relatie tot de gestelde doelen. Daarnaast geven het dagelijks bestuur en bestuurscommissies in de jaarstukken een verklaring en analyse van de verschillen tussen de begroting (begroting inclusief eventuele begrotingswijzigingen) en de verantwoording.

In het derde lid wordt bepaald dat de regioraad aan de hand van de jaarstukken de mogelijkheid heeft om de beleidsdoelstellingen van programma's van het volgende begrotingsjaar te laten bijstellen. Op basis van deze bijstelling(en) dienen dan de nodige begrotingswijzigingen worden aangebracht.

Artikel 9. De financiële positie

De regioraad geeft in dit artikel enkele belangrijke uitgangspunten aan die het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies voor de uiteenzetting van de financiële positie en de meerjarenramingen moeten volgen. Tevens wordt hier vastgelegd dat het totaalbedrag aan verleende garanties en waarborgen bij de uiteenzetting van de financiële positie moet worden verleend. Daarnaast wordt hier expliciet vastgelegd hoe de regioraad bij het vaststellen van de financiële positie, de investeringskredieten accordeert.

Artikel 10. Waardering & afschrijving vaste activa

De verordening moet volgens artikel 212 Gemeentewet in elk geval bevatten de "regels voor waardering en afschrijving activa". De vaste activa worden verplicht ingedeeld in immateriële vaste activa, materiele vaste activa en financiële vaste activa. De immateriële vaste activa worden verdeeld in de kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief en de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio. De materiele vaste activa worden onderverdeeld in materiele vaste activa met economisch nut en materiele vaste activa met alleen maatschappelijk nut.

Op deze plaats in de verordening wordt vastgelegd dat het dagelijks bestuur, wanneer omstandigheden daartoe aanleiding geven, een geactualiseerde beleidsnota vaste activa- en afschrijvingsbeleid ter behandeling en vaststelling aan de regioraad aanbiedt. De desbetreffende nota dient volgens de uitgangspunten van het "Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies" opgesteld te worden.

Het tweede lid bepaalt, dat de kosten voor het afsluiten van geldleningen ineens ten laste van het resultaat worden gebracht.

Artikel 11. Waardering oninbare vorderingen

Artikel 11 geeft de regels voor de bepaling van de hoogte van de voorziening voor oninbare vorderingen. Voor het bepalen van de hoogte van de voorziening wordt gekozen voor een individuele inschattingsoordeling van de oninbaarheid van openstaande vorderingen ouder dan drie maanden.

Artikel 12. Reserves en voorzieningen

Een belangrijk beleidsmatig aspect betreft de omvang van het eigen vermogen van Regio Twente. Het eigen vermogen van Regio Twente bestaat uit de algemene reserves en bestemmingsreserves. Hoe groot moet het eigen vermogen zijn om risico's op te vangen en gaan we een investering financieren door tariefverhoging of door het interen op het eigen vermogen, zijn financieel beleidsmatige vragen die thuishoren bij de regioraad.

Artikel 12 bepaalt, dat het dagelijks bestuur wanneer omstandigheden daar aanleiding toe geven, een geactualiseerde beleidsnota over de reserves en voorzieningen aanbiedt ter behandeling en vaststelling door de regioraad. In deze nota kan de regioraad het kader vaststellen voor de omvang van de reserves. Kaders stellen voor voorzieningen is veelal niet aan de orde, omdat voorzieningen een verplichtend karakter kennen. Wel is het inzichtelijk in de nota in te gaan op de voorzieningen. Voorts is het wenselijk jaarlijks bij de programmabegroting een actueel overzicht te geven van de reserves en voorzieningen.

Artikel 13. Kostprijsberekening

In artikel 13 is de grondslag voor de bepaling van prijzen van de producten en diensten neergelegd, zoals dat door artikel 212, lid 2, let b Gemeentewet wordt geëist. De grondslag voor de hoogte van prijzen is namelijk een besluitvorming door de regioraad op basis van de geraamde hoeveelheden en de geraamde kostprijzen. Kostprijzen laten zich op vele manieren berekenen. In dit artikel worden uitgangspunten voor de bepaling van de kostprijzen gegeven.

Artikel 13, lid 1 bepaalt, dat naast de direct aan een product of dienst toe te rekenen kosten ook de indirecte kosten die oorzakelijk samenhangen met de vervaardiging van het product of de dienst, worden meegenomen voor de kostprijsbepaling. Het toe te rekenen deel van de overhead van Regio Twente moet dus wel worden meegenomen in de kostprijsberekening.

Artikel 229b, lid 2, Gemeentewet stelt, dat bijdragen aan bestemmingsreserves en voorzieningen voor noodzakelijke vervanging van de betrokken activa voor bepaling van de kostprijs en dus voor de bepaling van de prijs van een product of dienst mogen worden meegenomen. Veel overheaden hanteren daarnaast het mechanisme van rentetoerekening over de reserves en de voorzieningen aan in gebruik zijnde kapitaalgoederen. Artikel 13, lid 2 van de onderhavige verordening bepaalt, dat deze beide kosten ook daadwerkelijk worden meegenomen voor de berekening van de kostprijs. Indien wordt gekozen voor het systeem van het toerekenen van bespaarde rente dan is het verplicht deze rente als lasten mee te nemen in de kostprijs.

Het rentepercentage van de toerekening van kapitaallasten is van invloed op de lasten, maar ook van invloed op de kostprijs. Indien men bijvoorbeeld voor de bouw van een bedrijfsgebouw een lening heeft afgesloten, kan men er voor kiezen de rentelasten op de kosten van het gebouw te laten drukken. Dit wordt in de boekhouding bereikt door de zogenaamde rente-omslagmethode. Het rentepercentage dat wordt gehanteerd bij de omslagmethode, is van invloed op de kostprijs. Het rentepercentage valt zodoende onder het budgetrecht van de regioraad. Daarnaast is bij de rente-omslag van de kapitaallasten toerekening van de bespaarde rente over het eigen vermogen toegestaan. Artikel 13, lid 3 legt het te hanteren rentepercentage voor de omslagrente van de kapitaallasten vast.

Artikel 14. Financieringsfunctie

De financieringsfunctie (treasury) is een belangrijk onderdeel van het middelenbeheer. Gezien de operationele kwetsbaarheid van deze functie bevat artikel 212 het expliciete voorschrift dat de verordening een onderdeel over de financieringsfunctie heeft. In dit artikel wordt uitvoering gegeven aan artikel 212, tweede lid onder c. Het gaat om de kaders voor het uitvoeren van de financieringsfunctie. De uitvoering van de financieringsfunctie komt aan de orde in de financieringsparagraaf in de programmabegroting en de rekening zoals die in het Besluit Begroting en Verantwoording is voorgescreven. Via dit artikel stelt de regioraad doelstellingen, richtlijnen en limieten die voor het dagelijks

bestuur gelden. In het artikel wordt het dagelijks bestuur opgedragen een financieringsstatuut (treasurystatuut) op te stellen dat met name protocollen bevat voor de dagelijkse uitvoering. Voorts wordt in lid 3 van dit artikel gesteld dat het dagelijks bestuur zorgdraagt voor de uitvoering van de richtlijnen zoals vastgesteld door de regioraad in het treasurystatuut.

Onderwerpen die in het treasurystatuut aan de orde komen zullen met name betreffen de doelstellingen van de treasuryfunctie, het kasbeheer, het risicobeheer, de financiering en de administratieve organisatie en de interne controle omtrent de treasuryfunctie. Onder het risicobeheer vallen het renterisicobeheer, het kredietrisicobeheer, het koersrisicobeheer, het interne liquiditeitsbeheer en het valutarisicobeheer (indien van toepassing). Wanneer omstandigheden daartoe aanleiding geven, biedt het dagelijks bestuur het (geactualiseerde) treasurystatuut ter behandeling en vaststelling aan de regioraad aan.

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn wettelijk geregeld (Wet financiering decentrale overheden, artikel 3 en 4, respectievelijk 5 en 6). Overschrijding is niet toegestaan. Gedeputeerde staten van de provincie moeten in hun hoedanigheid van toezichthouder ingrijpen, maar kunnen onder bijzondere omstandigheden een tijdelijke overschrijding tolereren. Bij overschrijding kan Regio Twente worden geconfronteerd met preventief toezicht op het sluiten van kortlopende (kasgeldlimiet) of langlopende (renterisiconorm) leningen. Wanneer overschrijding dreigt, dient het dagelijks bestuur de regioraad terstond te informeren.

Artikel 15. Registratie bezittingen en activa

Voor een goed beeld van de financiële positie is een volledige registratie van de bezittingen van Regio Twente onontbeerlijk. Om te garanderen dat de registratie actueel en juist is, wordt in dit artikel het dagelijks bestuur opgedragen periodiek de registratie te controleren en bij afwijkingen maatregelen tot herstel te treffen.

Artikel 16. Weerstandsvermogen

Regio Twente loopt risico's. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard. Tegen een deel van deze risico's heeft Regio Twente zich verzekerd, of zijn/worden voorzieningen gevormd, of ze zijn/worden anderszins opgevangen. Voor een deel van de risico's is dit echter niet het geval. Regio Twente heeft ervoor gekozen om voor bepaalde risico's eigen risicodragers te worden door zich bewust niet voor deze risico's te verzekeren.

De niet verzekerde risico's hebben, als ze zich voordoen, (grote) financiële consequenties. Het is dus zaak voor Regio Twente, dat ze zich bewust is van de risico's die ze loopt, en ze beheerst. Het uitsluiten van risico's is echter niet mogelijk. Niet verzekerde risico's die zich voordoen, moet Regio Twente opvangen met het eigen vermogen of door beleidsmatige ombuigingen op de begroting.

Regio Twente beschikt hiertoe over een door de regioraad vastgesteld beleidskader "Risicomanagement en weerstandsvermogen"

Het eerste lid van artikel 16 eist dat wanneer omstandigheden daartoe aanleiding geven, het dagelijks bestuur een geactualiseerde beleidsnota aan de regioraad aanbiedt, waarin het dagelijks bestuur uiteenzet hoe wordt omgegaan met de inventarisatie en beheersing van risico's. Dit zijn bijvoorbeeld regels over welke bezittingen van Regio Twente moeten worden verzekerd en welke procedures hiervoor gelden. Een ander voorbeeld van een regel voor de beheersing van risico's is, dat er jaarlijks een rentevisie wordt gemaakt, waarmee Regio Twente het renterisico op haar leningportefeuille op een aanvaardbaar niveau houdt. Het dagelijks bestuur kan zelf invulling geven hoe met deze regels om te gaan. Ten tweede moet het dagelijks bestuur in deze nota de risico's kwantificeren en aan de hand ervan het gewenste weerstandscapaciteit bepalen.

Het tweede lid regelt over welke risico's en hun financiële consequenties de regioraad in de verplichte paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting en de jaarstukken moet worden geïnformeerd. Het "Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten" verplicht een aantal zaken op te nemen in de paragraaf, namelijk:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Bij de opsomming van de risico's kan met name gedacht worden aan:

- substantiële verlaging van gemeentelijke bijdragen;
- tegenvallende rente-ontwikkeling op de kapitaalmarkt;
- tegenvallende realisatie op begrote subsidieverwachtingen;
- lopende en te verwachten claims van derden;
- nog niet getaxeerde kosten van (vermoede) milieuverontreiniging;
- overschrijding openeinde regelingen en subsidies;
- dreigend faillissement van verbonden partijen;
- dreigend faillissement van derden bij wie borgstellingen, garanties, leningen, vorderingen of contracten uitstaan;
- langdurige ICT calamiteiten.

In het onderhavige artikel is er voor gekozen om de beleidslijnen uit te zetten in de beleidsnota "Risicobeleid en weerstandsvermogen". De desbetreffende, volgens het Besluit Begroting en Verantwoording voorgeschreven paragraaf informeert dan vooral de uitvoering en toepassing van de nota.

Artikel 17. Onderhoud kapitaalgoederen

In artikel 17 stelt de regio raad regels voor de begrotings- en verantwoordingsinformatie aan de regio raad over het onderhoud aan kapitaalgoederen. Deze informatie wordt gesplitst. Het eerste en met het tweede lid regelen, dat er nota's aan de regio raad worden aangeboden over het onderhoud aan twee verschillende categorieën kapitaalgoederen. Hierin kan op de stand van zaken worden ingegaan en kan de regio raad de kaders voor het toekomstige beleid uiteenzetten.

Door het vastleggen van de data in de verordening voor het aanbieden van de nota onderhoud door de bestuurscommissie(s) aan de regio raad, kan de regio raad deze nota agenderen. Uiteraard heeft de bestuurscommissie de mogelijkheid, indien ze dit nodig acht, de nota onderhoud tussentijds te agenderen bij de regio raad. In de praktijk heeft Regio Twente zo weinig kapitaalgoederen in bezit, dat van voor het onderhoud daarvan vaststellen van een afzonderlijke beleidsnota voorsnog is afgezien, te meer daar het onderhoud van de recreatieparken gedetailleerd in de programmabegroting (onderdeel recreatie en toerisme) van het domein Leefomgeving is uitgewerkt. In de programmarekening wordt verslag gedaan over het aan kapitaalgoederen gepleegde onderhoud. Indien een dergelijke nota wordt opgesteld, neemt de regio raad hierover binnen drie maanden nadat de nota is aangeboden een besluit.

Artikel 17, derde lid, regelt over welke feiten aangaande het financiële beheer van het onderhoud van kapitaalgoederen de regio raad in de verplichte paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bij de programmabegroting en jaarstukken in elk geval geïnformeerd wordt. Hier kan de regio raad invulling geven aan zijn eigen informatiebehoefte over het onderhoud kapitaalgoederen. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten schrijft enige feiten voor, die in de paragraaf moeten worden vermeld. Namelijk het beleidskader, de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de programmabegroting van het onderhoud wegen (fietspaden), het onderhoud water (recreatieparken), het onderhoud groen (recreatieparken) en het onderhoud gebouwen.

Artikel 18. Financiering

De basis voor dit artikel is gelegen in artikel 14. Artikel 18 regelt over welke feiten inzake het financiële beheer van de financieringsfunctie de regio raad in elk geval in de verplichte paragraaf financiering bij de programmabegroting en jaarstukken wordt geïnformeerd. De regio raad kan aangeven om over meerdere zaken geïnformeerd te willen worden zoals de samenstelling en omvang van het vreemde vermogen en van de uitzettingen en de liquiditeitspositie.

Artikel 19. Bedrijfsvoering

Het domein van de ambtelijke organisatie is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies. Beleid op dit gebied wordt in de eerste plaats vormgegeven door het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies. In het eerste lid van artikel 19 van de verordening over de

bedrijfsvoering wordt aangegeven dat in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de programmabegroting dient te worden ingegaan op onderwerpen die de aandacht behoeven. Hiermee geeft de regioraad aan dat ze door het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies geïnformeerd wil worden over alle actuele relevante zaken omtrent de bedrijfsvoering van Regio Twente.

Het tweede lid regelt verder over welke feiten aangaande het beheer van de bedrijfsvoering de regioraad in ieder geval in de verplichte paragraaf bedrijfsvoering geïnformeerd wordt. In dit artikel geeft de regioraad invulling aan zijn eigen informatiebehoefte over de bedrijfsvoering van Regio Twente.

In het derde lid geeft de regioraad aan dat ze in de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag geïnformeerd wil worden over de stand van zaken omtrent de onderwerpen, die genoemd zijn in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de programmabegroting en over de nieuwe ontwikkelingen.

Artikel 20. Verbonden partijen

Dit artikel stelt regels voor de verantwoordingsinformatie over de verbonden partijen. In afwijking met andere artikelen wordt niet gekozen voor een aparte nota. Het dagelijks bestuur verantwoordt deze informatie aan de regioraad in de paragraaf verbonden partijen bij de programmabegroting en de jaarstukken. Artikel 20 regelt over welke feiten aangaande het financieel en bestuurlijk beheer van verbonden partijen de regioraad in elk geval in de verplichte paragraaf verbonden partijen bij de programmabegroting en jaarstukken geïnformeerd wil worden. Hier wordt door de regioraad invulling gegeven aan zijn eigen informatiebehoefte over de verbonden partijen. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft wel voor dat enige feiten verplicht moeten worden vermeld in de betreffende paragraaf, namelijk:

- a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Daar de programmabegroting en jaarstukken openbare stukken zijn, kan vermelding van bepaalde in de verordening vereiste informatie de belangen van Regio Twente schaden. We kunnen bijvoorbeeld denken aan het voornemen om een financieel belang af te stoten, hetgeen in bepaalde situaties de onderhandelingspositie van Regio Twente aantast. Deze gegevens worden vanzelfsprekend niet herkenbaar in de programmabegroting en jaarstukken opgenomen.

Ingevolge het Besluit Begroting en Verantwoording dient een lijst van verbonden partijen te worden bijgehouden.

Artikel 21. Verstrekking bijdragen en subsidies

Een belangrijke uitgaande middenstroom, die de kaderstellende rol en het budgetrecht van de regioraad raakt, betreft de verstrekking van bijdragen en subsidies. Hiervoor is geen paragraaf bij de programmabegroting en de jaarstukken opgenomen. Wel zijn hiervoor in een aantal gevallen subsidieverordeningen opgesteld (o.a. voor mobiliteit en woninggebonden subsidies). Artikel 21 regelt, dat de regioraad tenminste **wanneer daar aanleiding toe bestaat een (geactualiseerde)** verordeningen ontvangt en vaststelt, waarin het dagelijks bestuur respectievelijk de bestuurscommissie het voorgenomen beleid en uitvoeringsregels uiteenzet voor de verstrekking van bijdragen en subsidies. De regioraad kan de verordening(en) altijd tussentijds agenderen. Via deze verordening(en) wordt ook vastgesteld dat het dagelijks bestuur respectievelijk de bestuurscommissie vóór 31 december, voorgaand aan het jaar waarop het budget van toepassing is, het budget bepaalt voor de bijdragen en subsidies voor projecten. In artikel 21, lid 3 wordt aangegeven dat het dagelijks bestuur respectievelijk de bestuurscommissie zich jaarlijks via de jaarstukken **en de uit te brengen bestuursrapportages** verantwoordt aan de regioraad over de toegekende bijdragen en subsidies.

Artikel 22. Administratie

In artikel 22 worden de kaders gegeven voor de inrichting van administraties van Regio Twente. In hoofdlijnen wordt opgedragen welke gegevens moeten worden vastgelegd en aan welke eisen de vastgelegde gegevens moeten voldoen. Onderhavige verordening regelt niet de regels en activiteiten die daarvoor in de uitvoering nodig zijn. Deze regels en activiteiten zijn vermeld in de Organisatiever-

ordening, waarin de aansturing van de ambtelijke organisatie is vastgelegd. Een en ander geldt ook voor artikel 23, 24 en 25.

Artikel 23. Financiële administratie

Een belangrijk onderdeel van de administratie is de financiële administratie. Bij algemene maatregel van bestuur stelt het Rijk eisen aan de verantwoordingsinformatie van Regio Twente. In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn onder andere waarderinggrondslagen, balansindeling en verplicht op te leveren financiële gegevens vastgelegd. Vanuit de financiële administratie moeten gegevens worden aangeleverd voor de financiële verantwoordingsinformatie aan de regioraad, maar ook aan gedeputeerde staten van Overijssel (in hun rol als toezichthouder), het Rijk en aan andere instellingen die specifieke verantwoordingsverplichtingen opleggen.

Artikel 24. Financiële organisatie

In dit artikel worden uitgangspunten voor de inrichting van de (financiële) organisatie gegeven, waaraan de regels vastgelegd in de Organisatieverordening moeten voldoen. De uitgangspunten vormen de kaders voor de opgestelde regels in de Organisatieverordening.

In de onderdelen a en b worden eisen gesteld aan de toedeling van taken aan organisatieonderdelen en programma's van Regio Twente en de toewijzing van functies aan functionarissen. In de onderdelen c t/m e worden eisen gesteld aan de budgettoedeling en de verantwoording daarover.

Artikel 25. Aanbesteding en inkoop

De inkoop van goederen en diensten en de aanbesteding van werken en leveringen zijn belangrijke en kwetsbare activiteiten die een groot budgettair effect kunnen hebben. Het hanteren van een protocol is naast de desbetreffende administratieve aspecten tevens te zien als een vorm van risicobeheersing. De aansprakelijkheid kan worden beperkt en er wordt jegens derden rechtszekerheid gecreëerd. In artikel 25 draagt de regioraad aan het dagelijks bestuur op om regels op te stellen voor de aanbesteding van werken en leveringen alsmede voor de inkoop van goederen en diensten. Het dagelijks bestuur en de bestuurscommissies zijn belast met de uitvoering van deze regels. De betreffende regelgeving van de Europese Unie dient daarbij nageleefd te worden.

Artikel 26. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking per 1 januari 2012, met dien verstande dat de hierin doorgevoerde actualiseringen ook reeds van toepassing worden verklaard voor de accountantscontrole over het rekeningjaar 2011.

Artikel 27. Citeertitel

In dit artikel wordt de naam gegeven, waarmee men in Regio Twente stukken naar deze verordening kan verwijzen.